

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
ZADAŃ Z ZAKRESU
WSPIERANIA RODZINY W 2023
ROKU**

Legnica 2024 rok

Informacje ogólne

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych należy rozumieć jako zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Poprawa funkcjonowania rodziny to w konsekwencji przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej. Zadania z zakresu wspierania rodziny realizowane są w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz Gminny Program Wspierania Rodziny dla Miasta Legnicy. Podstawowym celem podejmowanych w 2023 roku działań, jak i w latach poprzednich, było podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, wzmocnienie roli i funkcji rodziny poprzez prowadzenie szeroko rozumianych działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny, zwiększanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych oraz aktywizacja społeczno-zawodowa rodzin, ograniczanie liczby dzieci kierowanych do pieczy zastępczej oraz liczby rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. Starano się wspierać rodziny w kryzysie w miejscu zamieszkania, bez konieczności odseparowywania dzieci od rodziców.

Wspieranie rodziny w Legnicy realizowane było przez następujące jednostki budżetowe:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Świetlicę Terapeutyczną nr 1,
- Świetlicę Terapeutyczną nr 2,
- Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych we współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- niepubliczne placówki wsparcia dziennego,
- placówki oświatowe,
- placówki wspierające rodziny wychowujące dzieci niepełnosprawne.

Świetlice terapeutyczne

W Legnicy funkcjonują dwie świetlice terapeutyczne będące opiekuńczymi placówkami wsparcia dziennego. Zapewniają one dzieciom opiekę i wychowanie, pomoc w nauce oraz organizują zajęcia socjoterapeutyczne.

Świetlica Terapeutyczna Nr 1 w Legnicy jest jednostką organizacyjną gminy Legnica, specjalistyczną placówką wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, sprawiających trudności wychowawcze i mających problemy z nauką. Świetlica funkcjonuje

od ponad 30 lat, działa od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00 – 18.00. Od 1 sierpnia 2019 roku placówka realizuje swoją działalność statutową w pięciokondygnacyjnym budynku przy ulicy Kościelnej 3 o łącznej powierzchni 893m² wraz z przyległym terenem, na którym znajduje się wielofunkcyjne boisko sportowe, plac zabaw, stół do ping-ponga, dwa stoły do gry w szachy/warcaby i chińczyka oraz wiata dostosowana do prowadzenia zajęć. Infrastruktura obiektu zwiększa dostępność i eliminuje bariery dla osób z niepełnosprawnościami.

Do zadań Świetlicy należy w szczególności zapewnienie opieki nad wychowankami w godzinach pozalekcyjnych, organizacja czasu wolnego, rozwój zainteresowań, organizacja zabaw i zajęć sportowych, pomoc w nauce, prowadzenie zajęć wyrównawczych z przedmiotów szkolnych, prowadzenie terapii logopedycznej, pedagogicznej i psychologicznej. W celu realizacji tego obowiązku placówka współpracuje z innymi podmiotami i instytucjami, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi działającymi na rzecz wspierania rodziny.

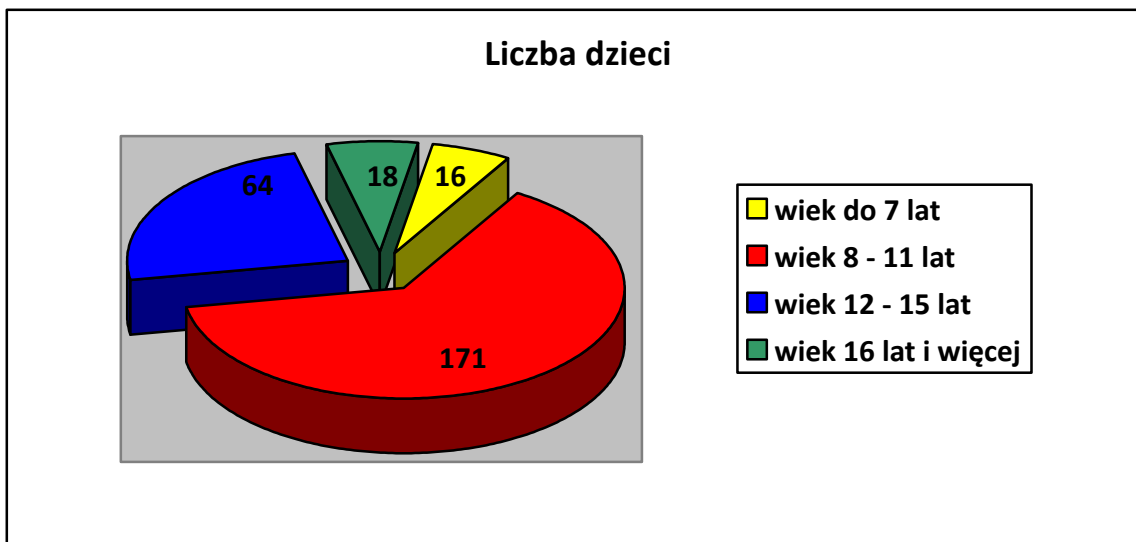
Celem działalności Świetlicy Terapeutycznej Nr 1 w Legnicy jest przede wszystkim wspieranie rozwoju indywidualnego dzieci i młodzieży, jak również praca z rodziną wychowanka. Świetlica Terapeutyczna oferuje szeroki wachlarz bezpłatnych zajęć dla dzieci i młodzieży, które zarówno stymulują prawidłowy rozwój wychowanka jak i umożliwiają spotkania w gronie rówieśniczym, których celem jest integracja grupy. W ramach zajęć w Świetlicy Terapeutycznej organizowane są również pólkolonie, wyjścia do kina czy teatru oraz wycieczki, dzięki którym wychowankowie nie tylko uczestniczą w procesie integracji, ale także spędzają atrakcyjnie swój czas wolny. Uczestniczenie w zajęciach pozwala na nabywanie wiedzy i umiejętności związanych z różnymi dziedzinami nauki, sztuki i kultury, a spędzanie wolnego czasu w sposób twórczy pod czujnym okiem wykwalifikowanej kadry, pozwala na wdrażanie zachowań prospołecznych, co w konsekwencji zmniejsza ryzyko wystąpienia zachowań patologicznych.

Rocznie pomocą i wsparciem Świetlicy Terapeutycznej nr 1 objętych było 201 rodzin.

Liczba wychowanków zakwalifikowanych do udziału w zajęciach w Świetlicy Terapeutycznej Nr 1 w 2023 roku to 269 dzieci. Wychowanków, którzy kontynuują terapie i zajęcia wychowawcze z lat poprzednich jest około 50%. Druga połowa to dzieci, które miały pierwszy kontakt z placówką. Każdy wychowanek został poddany ocenie okresowej poprzez analizę jego obecnej sytuacji.

Wśród wszystkich dzieci było:

- 16 w wieku do 7 lat,
- 171 w wieku 8-11 lat,
- 64 w wieku 12-15 lat,
- 18 w wieku 16 lat i więcej.

Najliczniej do placówki uczęszczają dzieci w wieku wczesnoszkolnym. Stanowią one ponad 63,6% ogółu wychowanków.

Udział w zajęciach Świetlicy jest bezpłatny i uzależniony od woli i chęci dziecka oraz opiekuna.

W 2023 roku dzieci brały udział w różnych formach zajęć, w tym:

- w zajęciach wychowawczych – 269 osób,
- w terapii pedagogicznej – 63 osoby,
- w terapii psychologicznej – 45 osób,
- w zajęciach wyrównawczych z j. polskiego – 69 osób,
- w zajęciach wyrównawczych z matematyki – 75 osób,
- w zajęciach wyrównawczych z fizyki – 7 osób,
- w zajęciach wyrównawczych z j. angielskiego – 44 osoby,
- w zajęciach komputerowych i wyrównawczych z informatyki – 79 osób,
- w zajęciach muzycznych i plastycznych – 57 osób,
- w terapii logopedycznej – 62 osoby,
- w zajęciach teatralnych – 14 osób,
- w zajęciach tanecznych i sportowych – 79 osób,
- w półkoloniach zimowych i letnich – 120 osób.

W 2023 roku jednostka zatrudniała 27 pracowników w wymiarze 22,81 etatu, w tym:

Kadra pedagogiczna:

- wychowawca – 6 pracowników,
- terapeuta (terapia pedagogiczna) – 1 pracownik,
- nauczyciel j. angielskiego – 1 pracownik,

- nauczyciel j. polskiego – 1 pracownik,
- nauczyciel matematyki – 1 pracownik,
- nauczyciel matematyki i fizyki – 1 pracownik,
- nauczyciel informatyki – 1 pracownik,
- instruktor zajęć ruchowych – 1 pracownik,
- logopeda – 1 pracownik,
- andragog – 1 pracownik,
- muzykoterapeuta – 1 pracownik,
- pracownik socjalny – 1 pracownik.

Razem: 17 pracowników

Pracownicy administracji i obsługi:

- dyrektor – 1 pracownik,
- główna księgowa – 1 pracownik,
- specjalista ds kadr i BHP – 1 pracownik,
- koordynator ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi i pozyskiwania funduszy UE – 1 pracownik
- instruktor ds. kulturalno-oświatowych - 1 pracownik,
- konserwator – 1 pracownik,
- pracownik gospodarczy – 2 pracowników,
- pomoc administracyjna (do obsługi bazy zakwaterowania zbiorowego) – 2 pracowników.

Razem: 10 pracowników

W 2023 roku placówka miała zaplanowany budżet w wysokości **2.107.058,00 zł**, który zrealizowała w kwocie **2.101.082,93 zł (99,72%)**.

W 2023 roku Świetlica realizowała programy profilaktyczne współfinansowane ze środków Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii pod nazwą „Wsparcie Integracja Rodzina”, oraz „Punkt Konsultacyjny dla Osób Potrzebujących Pomocy” na łączną kwotę **191.696,95 zł**. Około 40 - 60 dzieci objętych było również dożywianiem.

Uchwałą Rady Miejskiej nr VIII/118/19 z dnia 29 kwietnia 2019 r. w strukturze placówki utworzono również Centrum Integracji Społecznej, realizujące zadania z zakresu zwiększenia uczestnictwa i aktywizacji osób dorosłych w życiu społecznym, profilaktyki zdrowotnej i zapobiegania patologiom społecznym. Kilkudziesięcioletnie doświadczenie w pracy w środowisku pozwoliło na rozszerzenie działalności o profil związany z pracą z dorosłymi. Jest to odpowiedź na

zmiany demograficzne w społeczeństwie i obrazuje partnerstwo lokalne w zaspokajaniu potrzeb mieszkańców.

W celu szeroko rozumianej aktywizacji w obszarze tym realizowane były zajęcia o charakterze integracyjnym, ogólnorozwojowym, edukacyjnym i kulturalno-artystycznym. W ten sposób uczestnicy zajęć mieli możliwość integracji i aktywnego spędzania wolnego czasu, wymiany doświadczeń i poglądów oraz realizacji własnych pasji. Brali udział w zajęciach komputerowych, ruchowych (Nordic Walking, siłownia), kulturalno-artystycznych (muzycznych, filmu i książki, rękodzieła itp.), edukacyjnych (podstawy j. angielskiego).

W roku 2023 do Centrum wpłynęło 165 wniosków o uczestnictwo w zajęciach, przeważająca część uczestników to osoby z wykształceniem średnim, samotne, kobiety w wieku 71+. Najstarszy uczestnik ma 86 lat. Najczęściej uczestnicy zajęć deklarują chęć udziału w zajęciach ruchowych.

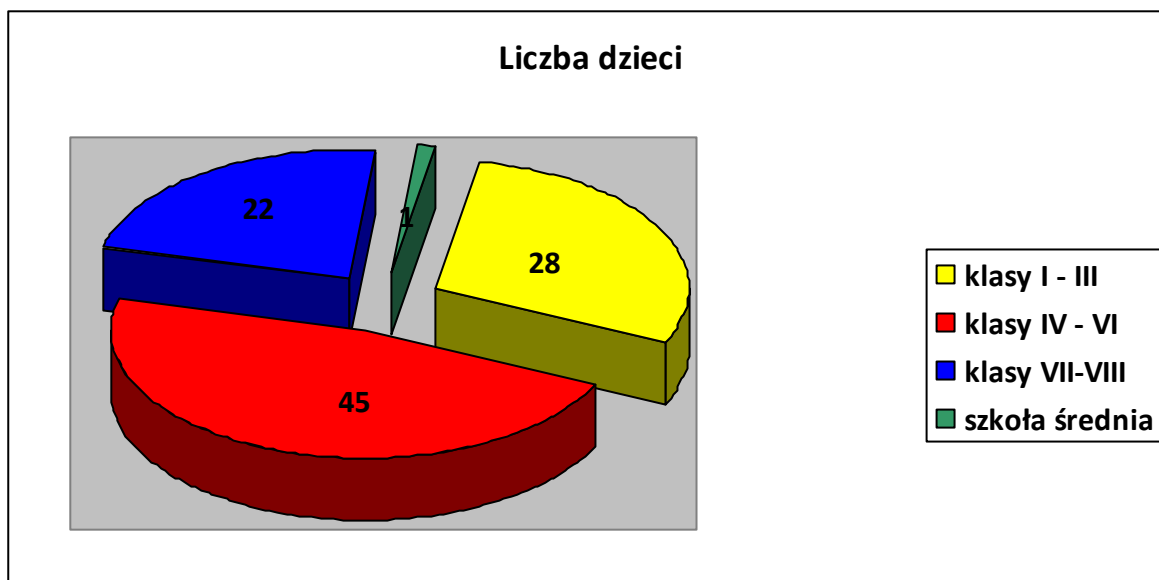
Świetlica Terapeutyczna nr 2 w Legnicy jest specjalistyczną placówką wsparcia dziennego dla dzieci, młodzieży i ich rodziców. Prowadzi działalność opiekuńczą, wychowawczą i terapeutyczną od **1995** r. W 2023 roku placówka dysponowała budżetem w wysokości **1.086.495,05 zł**, z czego wykonała **1.083.225,66 zł (99,7%)**.

Do świetlicy uczęszczają dzieci mające problemy z realizacją programu szkolnego, nie potrafiące sprostać wymaganiom szkolnym oraz oczekiwaniom ze strony rodziców, nauczycieli i kolegów. Na zajęciach wychowawczych oprócz pomocy w odrabianiu lekcji uczą się radzenia sobie z emocjami, uczą się norm i zasad grupowych.

Na zajęcia z zakresu terapii pedagogicznej uczęszczają dzieci ze zdiagnozowaną dysleksją, dysortografią lub z grupy ryzyka dysleksji, także dzieci z obniżonymi możliwościami intelektualnymi i dzieci z licznymi mikrodeficytami i zaburzeniami sprzężonymi (zaburzona koordynacja wzrokowo ruchowa, ubogi zasób słów, niska sprawność motoryki małej). Dzięki usprawnianiu zaburzonych funkcji dzieci lepiej radzą sobie z realizacją programu szkolnego, nabierają pewności siebie, lepiej funkcjonują w grupie rówieśniczej.

W 2023 roku do świetlicy uczęszczało **96** osób w wieku szkolnym, w tym **49** chłopców i **47** dziewczynek. Wśród wszystkich dzieci było:

- 28 z klas I-III,
- 45 z klas IV-VI,
- 22 z klas VII-VIII,
- 1 ze szkoły średniej,

46 wychowanków systematycznie uczęszczało na zajęcia socjoterapeutyczne, które odbywały się w 5 grupach socjoterapeutycznych, a 4 wychowanków uczestniczyło w zajęciach indywidualnych prowadzonych przez socjoterapeutę.

Codziennie ok. 40 dzieci uczestniczyło w zajęciach wychowawczych z pomocą w odrabianiu lekcji, 8 wychowanków uczęszczało na terapię logopedyczną, 26 wychowanków uczęszczało na zajęcia z zakresu terapii pedagogicznej (m. in. dzieci z ryzyka dysleksji, dysgrafii, dysortografii i z innymi mikrodeficytami rozwojowymi), 28 wychowanków uczęszczało na zajęcia wyrównawcze z matematyki, 36 wychowanków uczęszczało na zajęcia z j. angielskiego, 46 wychowanków uczestniczyło w zajęciach artystycznych, pomocą psychologiczną objęto 11 wychowanków oraz 7 rodziców i opiekunów prawnych.

W 2023 roku jednostka zatrudniała 15 pracowników w wymiarze 9,25 etatu, w tym dyrektora, 10 pracowników pedagogicznych w ramach 6 etatów i 4 pracowników administracji i obsługi w ramach 2,25 etatu oraz 3 pracowników na umowę zlecenie.

Kadra pedagogiczna:

- wychowawca – 4 pracowników,
- socjoterapeuta – 1 pracownik,
- nauczyciel matematyki – 1 pracownik,
- terapeuta pedagogiczny – 2 pracowników,
- arteterapeuta – 1 pracownik,
- nauczyciel j. polskiego i j. angielskiego – 1 pracownik

Razem: 10 pracowników

- neurologopeda – umowa zlecenie
- psycholog – umowa zlecenie
- inspektor ds. RODO

Pracownicy administracji i obsługi:

- dyrektor – 1 pracownik,
- księgową – 1 pracownik,
- referent – 1 pracownik,
- konserwator – 1 pracownik,
- sprzątaczkę – 1 pracownik.

Razem: 5 pracowników

W świetlicy realizowany był program współfinansowany ze środków Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, w ramach którego organizowane były zajęcia kulinarne, podczas których uczestnicy mieli możliwość zapoznania się z potrawami przygotowywanymi w różnych rejonach Polski, urządzeniami gospodarstwa domowego, zasadami racjonalnego odżywiania, kulturą zachowania się przy stole podczas spożywania posiłków. Dzieci angażowane w czynności kulinarne miały możliwość poznania i umacniania pracy w grupie, przejawiania inicjatywy i podniesienia własnej wartości. Zajęcia te dawały im możliwość zmiany negatywnego zachowania, odreagowanie napięć wyniesionych z domu i radzenie sobie ze stresem, nawiązywanie prawidłowych relacji z rówieśnikami i osobami dorosłymi. Programami objętych było 40 dzieci biorących udział w zajęciach socjoterapeutycznych. Dzieci te objęte były także dożywianiem.

Dzieciom przychodzącym do świetlicy często brakuje umiejętności spędzania czasu wolnego, wymagają rozbudzenia w nich potrzeb korzystania z oferty w zakresie kultury, sztuki, sportu. W związku z tym w 2023 roku świetlicy udało się zorganizować pięciodniowy wyjazd do Warszawy w czasie ferii zimowych oraz dziesięciodniowy wyjazd do Rewala w czasie wakacji. W ramach środków z GPRPAiPN zorganizowano również tygodniowy pobyt w CEEiK „Salamandra” w Myśliborzu, trzydniowy wyjazd do Zielonej Góry, dwudniowy pobyt w Kotlinie Kłodzkiej oraz wyjazd do fabryki bombek w Złotoryi i „Manufaktury Bolesławieckiej”. Wycieczki te miały na celu poznanie najbliższego otoczenia i związanych z nim tradycji, kultury i zabytków oraz wyrobienie w dzieciach odpowiedzialności za środowisko. Ponadto były okazją do kształtowania więzi emocjonalnych, rozwijania umiejętności pracy w grupie, pokazania alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego oraz wyćwiczenia prawidłowego zachowania się w różnych sytuacjach. Dały dzieciom możliwość rozwijania pozytywnych cech,

przewycięzania lęków, niepokoju, uwolnienia się od przygnębienia, zniechęcenia, niskiego poczucia wartości. Zajęcia socjoterapeutyczne realizowane w trakcie wycieczek miały na celu dostarczenie uczestnikom doświadczeń i informacji sprzyjających lepszemu zrozumieniu siebie, budowaniu dobrych relacji z innymi, radzeniu sobie w trudnych sytuacjach bez sięgania po środki uzależniające.

Ośrodek Pomocy Terapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży

Ośrodek Pomocy Terapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży to specjalistyczna placówka wsparcia dziennego działająca w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, czynna 5 dni w tygodniu w godzinach 10.00 - 18.00. Budżet placówki w 2023 roku zaplanowany był w wysokości **972.035,61 zł** i zrealizowany został w 100%.

Ośrodek Pomocy Terapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży jest specjalistyczną placówką wsparcia dziennego, której podstawowym zadaniem jest towarzyszenie rodzicom w procesie wychowania dzieci i młodzieży. Obejmuje ona opieką dzieci i młodzież z rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze.

W 2023 roku w Ośrodku podejmowane były działania mające na celu przywrócenie rodzinom zdolności do realizacji swoich podstawowych funkcji. Prowadzone były zajęcia specjalistyczne, takie jak zajęcia opiekuńczo-wychowawcze, zajęcia dydaktyczne, terapia logopedyczna, indywidualne konsultacje z psychologiem, poradnictwo, zajęcia rozwijające. Praca w ośrodku prowadzona była dwukierunkowo: pomoc dziecku w przezwycięzaniu trudności szkolnych, rówieśniczych, emocjonalnych oraz pomoc skierowana do rodziców.

Organizując pracę Ośrodka Pomocy Terapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w 2023 r., szczególny nacisk położono na osiągnięcie takich celów jak: wyrównanie szans edukacyjnych i podniesienie kompetencji społecznych podopiecznych ośrodka, wzbogacenie rozwoju intelektualnego, nabycie umiejętności wyrażania własnych emocji, potrzeb, uczuć, radzenia sobie w trudnych sytuacjach, zdobycie i przyswojenie wiedzy o swoich mocnych i słabych stronach, zdobycie podstawowej wiedzy i umiejętności w aspekcie profilaktyki uzależnień oraz akceptowanych form zachowań, nabycie umiejętności planowania rozwoju edukacyjnego i kontynuacji nauki, odkrycie własnych zainteresowań i uzdolnień. Zwiększenie udziału w zorganizowanych formach spędzania czasu wolnego, podniesienie poziomu rozwoju kulturalnego. integrację rówieśniczą, zwiększanie aktywności ruchowej, nadrabianie zaległości szkolnych oraz pobudzanie ciekawości poznawczej.

W 2023 r. z pomocy Ośrodka skorzystały **342** osoby w tym **206** dzieci i **136** dorosłych.

Praca opiekuńczo-wychowawcza prowadzona była w dwóch grupach wychowawczych: młodszej, dla dzieci w wieku 7-11 lat, do której uczęszczało 37 dzieci, oraz starszej, dla dzieci i młodzieży w wieku 12-18 lat, do której uczęszczały 42 osoby.

W roku 2023 realizacja wymienionych zadań przybierała różnorodne formy pracy opiekuńczo-wychowawczej, wśród nich wymienić należy: zajęcia rekreacyjne, zabawy zespołowe, zajęcia sportowe, zajęcia taneczne, gry strategiczne, zajęcia modelarskie, kącik bajkowo-filmowy, kącik muzyczny, zajęcia plastyczne, zajęcia ekologiczne, warsztaty, wycieczki i wyjścia do placówek kulturalnych.

Dzieci i młodzież korzystała również z pomocy dydaktycznej ze względu na problemy w nauce. Pomoc ta organizowana była w formie zajęć dydaktyczno-wyrównawczych. W przypadku dzieci starszych, polegała na pomocy w: nadrobieniu zaległości, pomocy w odrabianiu zadań domowych, nauce umiejętności korzystania z podręcznika, odczytywania plansz, ze zbiorów zadań, tablic matematycznych, atlasów, mobilizowaniu dzieci do logicznego myślenia, uczeniu odczytywania danych na podstawie informacji, wykresów, diagramów oraz wskazywaniu jak można wykorzystać wiedzę matematyczną w praktyce i życiu codziennym. W młodszej grupie wiekowej zajęcia obejmowały kontakt z rodzicami, motywowanie do pracy z dzieckiem, pomoc w odrabianiu lekcji, wdrażanie dziecka do systematycznego i samodzielnego odrabiania zadań domowych (pisanie, liczenie, czytanie), nauki pracy z podręcznikiem, prowadzenia zeszytów i ćwiczeń, a także zachęcanie do poszerzania wiedzy i zainteresowań wychowanków.

W 2023 roku z zajęć z języka polskiego i matematyki skorzystało 81 osób. Zajęcia dla dzieci z klas I-III miały charakter indywidualny, jak i grupowy. Uczestniczyło w nich 20 dzieci. Odbywały się również zajęcia korekcyjno-kompensacyjne dla uczniów klas IV w celu realizacji zaleceń dla dzieci ujmowanych w opiniach z poradni psychologicznych, z których skorzystało 14 osób.

W ramach zajęć specjalistycznych prowadzonych w Ośrodku, dla dzieci i młodzieży organizowane były indywidualne konsultacje z psychologiem, których zadaniem było wspieranie rozwoju emocjonalnego dzieci. W 2023 roku ogółem odbyło się 185 indywidualnych konsultacji psychologicznych, z których skorzystały 74 osoby – wśród nich było 21 osób dorosłych oraz 53 dzieci.

W ramach konsultacji logopedycznych zrealizowano 450 spotkań, z których skorzystało 42 dzieci. Dzięki intensywnej terapii udało się zaobserwować postępy u dzieci, które regularnie uczęszczały na zajęcia. Logopeda zrealizował również 12 spotkań z rodzicami dzieci korzystających z zajęć.

Podobnie jak w latach ubiegłych, w ramach programu profilaktycznego "Siła tkwi w nas", w Ośrodku realizowane było dożywianie dzieci i młodzieży w formie podwieczorków, organizowane były warsztaty kulinarne. Środki z programu umożliwiły również organizację 6 wycieczek, w tym do Ośrodka Wypoczynkowego w Kunicach, Gospodarstwa Agroturystycznego w Zamienicach, ośrodka „Kraina Dobrej Energii” w Jezierzanach oraz Centrum Edukacji Ekologicznej i Krajoznawstwa „Salamandra” w Myśliborzu. W ramach programu, w trakcie ferii zimowych oraz wakacji, zorganizowano również półkolonie, w których wzięło udział łącznie 99 dzieci.

Stałym elementem pracy ośrodka była też systematyczna współpraca kadry pedagogicznej z rodzicami. Podczas rozmów telefonicznych oraz spotkań indywidualnych z rodzicami, omawiane były sprawy związane z realizacją obowiązku szkolnego, frekwencją szkolną, częstotliwością wizyt w ośrodku, koniecznością sprawdzania efektywności nauki i kontaktowania się ze szkołą, bieżącego sprawdzania zeszytów i ćwiczeń, bieżących spraw wychowawczych. Współpraca dotyczyła również kontaktów z nauczycielami, pedagogami z placówek oświatowych, kuratorami oraz pracownikami socjalnymi. Rodzice mogli też uczestniczyć w życiu Ośrodka korzystając ze spotkania z kosmetologiem, szkolenia realizowanego przez psychologów, spotkania integracyjnego z okazji Mikołajek, spektakli teatralnych, na które to byli zapraszani.

Zespół Interwencji Kryzysowej

Zespół ten działa w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. W 2023 roku do Zespołu Interwencji Kryzysowej zgłosiło się łącznie **531** osób, z których **486** to osoby dorosłe, **45** to dzieci i młodzież. W sumie odbyło się **3 191** spotkań indywidualnych psychologicznych. Formy pracy realizowane w Zespole Interwencji Kryzysowej:

Praca Zespołu Interwencji Kryzysowej na rzecz innych jednostek organizacyjnych MOPS:

- 1) wsparcie psychologiczne dla 12 podopiecznych Schroniska dla Bezdomnych i Domu Samotnej Matki z Dzieckiem;
- 2) udział w posiedzeniach w sprawie dokonania oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej – 363 spotkania;
- 3) prowadzenie zajęć z edukacji somatycznej i aktywizacji ruchowej dla seniorów Domu Dniennego Pobytu oraz podopiecznych Klubu Seniora - 30 spotkań,
- 4) wsparcie psychologiczne wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych – 22 spotkania.

Działania Zespołu Interwencji Kryzysowej w 2023 r. w ramach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie:

- spotkania w ramach Grupy Psychoedukacyjnej dla 13 osób doświadczających przemocy w rodzinie – 33 konsultacje,
- indywidualne spotkania z psychologiem dla 41 osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie – 303 konsultacje.

– **Pomoc Zespołu Interwencji Kryzysowej świadczona w 2022 roku**

L.p.	Formy udzielonej pomocy	Ilość spotkań
1.	Konsultacje w tym:	2651
1.1	konsultacje indywidualne dla osób dorosłych, w tym wsparcie i poradnictwo	2 362
1.2	konsultacje dla osób dorosłych w środowisku	37
1.3	konsultacje psychologiczne dla dzieci i młodzieży	252
2.	Terapia indywidualna dla osób dorosłych	289
3.	Interwencje kryzysowe	251
Razem spotkań:		3 191

Program korekcyjno – edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie

W 2023 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy podejmował działania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie w ramach programu korekcyjno-edukacyjnego. Powyższe zadanie było realizowane przez Ośrodek, w okresie od marca do czerwca 2023 r. oraz od września do grudnia 2023 r. Do I edycji programu przystąpiło 16 mężczyzn, z których 13 zostało zakwalifikowanych do udziału w programie. Do II edycji zgłosiło się 14 mężczyzn, a 10 zostało zakwalifikowanych. Spotkania były prowadzone w formie grupy otwartej. W każdej edycji zrealizowanych zostało 60 godzin spotkań grupowych tj. 12 spotkań po 5 godzin każde oraz 40 godzin spotkań indywidualnych. Średnia frekwencja na zajęciach w I edycji wynosiła 7 osób, w II edycji – 5 osób. Zajęcia prowadzone były przez dwóch trenerów, którzy posiadają zgodne z przepisami kwalifikacje oraz ukończyli specjalistyczne szkolenie w tym zakresie.

Adresatami programu były osoby, które w związku ze stosowaniem przemocy w rodzinie zostały zobowiązane przez sąd do uczestnictwa w programie oraz osoby, których uczestnictwo w programie wynikało z osobistej decyzji. Spotkania miały miejsce raz w tygodniu i odbywały się w siedzibie MOPS przy ul. Okrzei 9. Program realizowany był w formie warsztatowej, metodami interaktywnymi z nastawieniem na przekazywanie doświadczeń praktycznych. Kryterium

ukończenia programu było uzyskanie wymaganej frekwencji oraz sporządzenie indywidualnego planu bezpieczeństwa. Przygotowanie planu związane było z zaakceptowaniem przez uczestnika faktu stosowania przemocy, z zaprzestaniem jej stosowania, otwartością do stosowania poznanych technik zapobiegających zachowaniom przemocowym oraz gotowością do szukania pomocy. Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie w 2023 r., ukończyło w I edycji 6 osób, w II edycji 4 osoby.

Zadanie w całości finansowane było ze środków budżetu państwa. Na jego realizację przeznaczono kwotę 18 900 zł.

Pracownicy socjalni i asystenci rodziny

Pomoc i wsparcie rodzinom w 2023 r. świadczył także Dział Pracy Socjalnej MOPS, który mieści się przy ul. Chojnowskiej 112 w Legnicy. Pomoc skierowaną bezpośrednio do środowiska świadczyło **37** pracowników socjalnych oraz **6** asystentów rodziny. Działania pracowników służyły przede wszystkim wzmocnieniu klientów, odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz organizowaniu warunków sprzyjających temu celowi. Praca z rodziną na poziomie gminy obejmuje analizę sytuacji rodziny i przyczyn kryzysu, wzmocnienie jej funkcji, rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, pomoc w integracji rodziny oraz przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny.

W 2023 r. pracownicy socjalni objęli pomocą finansową, rzeczową i pracą socjalną **2317** rodzin, łącznie **3786** osób, w tym:

- a) 453 rodziny z dziećmi,
- b) 230 rodzin niepełnych,
- c) 144 rodziny wielodzietne z trojgiem i więcej dzieci,
- d) 118 rodzin z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- e) 1864 rodziny bez dzieci.

Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2023 roku

Wyszczególnienie	2023	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Rodziny ogółem	2317	3786
o liczbie osób		
1	1645	1644
2	277	554
3	167	500
4	121	484
5	64	320
6 i więcej	43	284
Rodziny z dziećmi ogółem	453	1628
o liczbie dzieci		
1	162	385
2	147	506
3	83	366
4	41	228
5	13	86
6	4	31
7 i więcej	3	26
Rodziny niepełne ogółem	230	732
O liczbie dzieci		
1	82	168
2	78	238
3	42	169
4 i więcej	28	157
Rodziny emerytów i rencistów ogółem	675	838
O liczbie osób		
1	564	564
2	80	160
3	18	54
4 i więcej	13	60

Pracownicy socjalni w ramach pracy socjalnej podejmowali następujące działania:

- Uczestniczyli w grupach roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego d/s Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i prowadzili pracę socjalną nakierowaną na rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie. W 2023 r. wszczęto procedurę Niebieskiej Karty w 260 środowiskach, w tym na wniosek pracownika socjalnego w 23 oraz prowadzono monitoring w 376 środowiskach,
- w ramach aktywizacji społeczno-zawodowej rodzin, typowali osoby i zawierali kontrakty socjalne w sprawie prac społecznie użytecznych, które realizowane były w partnerstwie z Powiatowym Urzędem Pracy w Legnicy, w 2023 r. wytypowano 63 osoby do uczestnictwa w pracach społecznie użytecznych,
- kwalifikowali dzieci z najuboższych rodzin do wypoczynku letniego, z tej formy pomocy skorzystało 69 dzieci,
- wnioskowali o przydzielenie asystenta rodziny,
- informowali i kwalifikowali osoby do uzyskania pomocy z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa realizowanego w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). W 2023 r. pracownicy socjalni wydali rodzinom 486 skierowań, w tym 212 skierowań dotyczyło obywateli Ukrainy. Z pomocy żywnościowej skorzystało łącznie 988 osób, w tym 509 osób to obywatele Ukrainy.
- wypełniali karty informacyjne do fundacji w celu uzyskania wsparcia finansowego dla rodzin z problemem niepełnosprawności, w 2023 r. wypełnionych zostało 9 kart informacyjnych.
- w ramach wieloletniej współpracy z organizacjami pozarządowymi pracownicy socjalni typowali również rodziny do pomocy w formie „Szlachetnej Paczki”, w 2023 r. do tej formy pomocy wytypowano 35 rodzin,
 - przeprowadzili 16 wywiadów środowiskowych w rodzinach, w których istniało podejrzenie wydatkowania świadczenia wychowawczego, tzw. 500 plus, niezgodnie z celem lub jego marnotrawienia.

W przypadku rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, działania pracownika socjalnego w środowisku wspierane były przez asystenta rodziny. W 2023r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej na podstawie umowy o pracę w ramach zadaniowego czasu pracy zatrudnionych było 6 asystentów rodziny. Powyższe zadanie w 2023 r. było sfinansowane ze środków własnych gminy w wysokości 391 139,05 zł i dofinansowane z Funduszu Pracy w wysokości 51 339,35 zł.

Do zadań asystenta rodziny należało, w szczególności:

- opracowanie i realizacja oraz prowadzenie dokumentacji planu pracy z rodziną,

- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego oraz w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych,
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz pomoc w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej,
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci,
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodzin,
- monitorowanie sytuacji rodzin po zakończeniu pracy z rodziną,
- sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach,
- współpraca z podmiotami działającymi na rzecz rodziny,
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodziny.

Realizacja powyższych obowiązków poprzedzona była wnikliwym rozpoznaniem problemów i obszarów, w których umiejętności członków rodzin są niewystarczające, by rodzina funkcjonowała poprawnie. Do częstych problemów, z którymi asystent rodziny spotykał się w swojej pracy w 2023r. należały: brak umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, problemy związane z uzależnieniami, nieumiejętne prowadzenie gospodarstwa domowego, problemy zdrowotne, trudne osobiste doświadczenia opiekunów z przeszłości, brak wiary w zmianę i możliwość poprawy, niskie poczucie sprawczości oraz zerwane więzi rodzinne. Rozeznanie obszarów problemowych u świadczeniobiorców stanowiło punkt wyjścia w procesie skutecznego pomagania rodzinom. Intensywność pracy z rodziną charakteryzowała się dużym zróżnicowaniem w zależności od analizowanego przedziału czasowego. Pierwsze miesiące współpracy wymagały największego zaangażowania zarówno asystenta jak i poszczególnych członków rodziny.

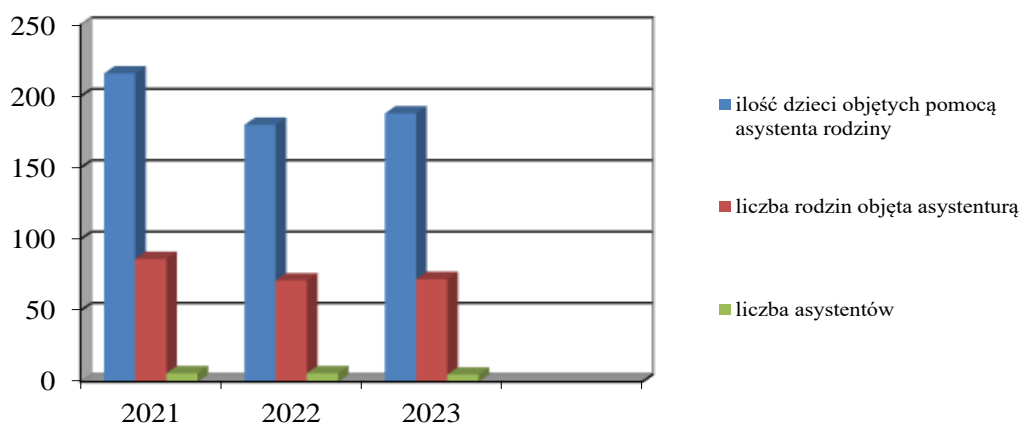
W obszarze problemów opiekuńczo-wychowawczych podjęte przez asystentów działania zorientowane były na: pomoc dzieciom w odrabianiu lekcji, edukację w zakresie organizowania dzieciom czasu wolnego, modelowania sytuacji wychowawczych, prowadzenia zabaw edukacyjnych. Deficyty w obszarze prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego były uzupełniane poprzez naukę gospodarowania budżetem, umiejętności sprzątania, dbania o dom i higienę oraz przygotowywania posiłków. Niedostateczne umiejętności prowadzenia spraw formalno-prawnych próbowano uzupełnić na przykład poprzez towarzyszenie przy załatwianiu spraw w sądzie, pomoc w uregulowaniu spraw urzędowych.

Działania związane z trudnościami materialnymi prowadzone były w kontekście zorganizowania osobom potrzebującym pomocy rzeczowej. Wszystkie działania asystentów

zmierzały do usamodzielnienia rodzin i pozostawienia dzieci w środowiskach, które zapewnią im poczucie bezpieczeństwa. Asystenci rodziny odpowiedzialni byli za koordynowanie działań zmierzających do poprawy sytuacji rodzin. Do obowiązków asystentów rodziny należała także współpraca z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny oraz współpraca z zespołem interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

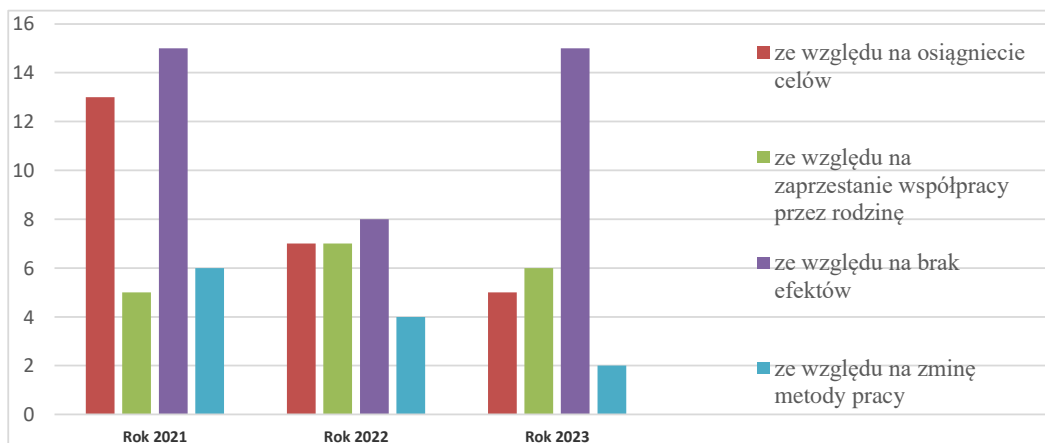
Asystenci rodziny w 2023 r. objęli pomocą 72 rodziny, w których wychowuje się 188 dzieci w wieku do 18 lat.

Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny w latach 2021 -20223

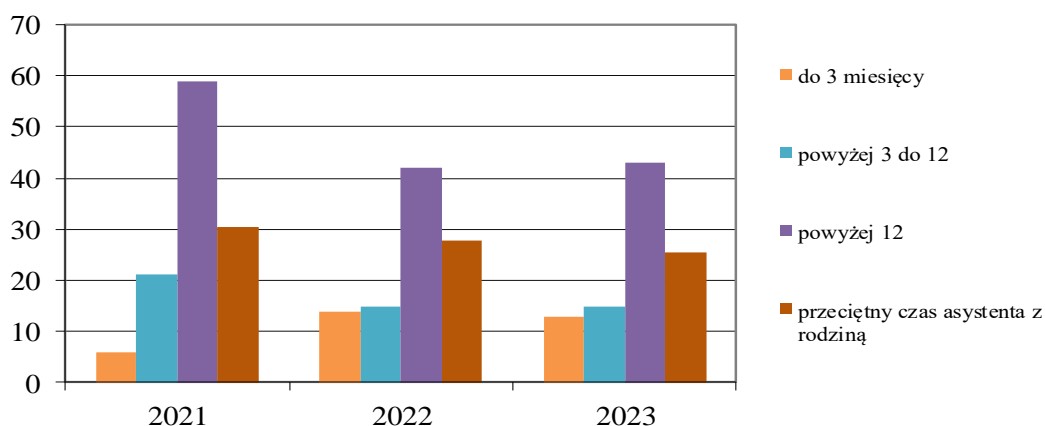
W 2023 r. zakończono pracę z 28 rodzinami, w tym: 5 rodzin zrealizowało plan pracy dotyczący usamodzielnienia się, 6 rodzin zrezygnowało z tej formy pomocy w trakcie realizacji planu, w 15 środowiskach, z uwagi na brak efektów pracy zakończono pracę asystenta rodziny, natomiast w 2 rodzinach zakończono współpracę z uwagi na zmianę metod pracy.

Powody zakończenia pracy asystenta rodziny w środowisku 2021 -2023

Przeciętny czas pracy asystenta rodziny z rodziną wynosił 25 miesięcy.

Czas pracy asystenta z rodziną w latach 2021 -2023

Należy również zwrócić uwagę na ważny aspekt pracy asystenta rodziny, a mianowicie uczestnictwo w procesie edukacji szkolnej i przedszkolnej dzieci. Opiera się ono na kontakcie asystenta rodziny z nauczycielami, wychowawcami, pedagogami szkół, przedszkoli i innych placówek oświatowych jak: poradnie psychologiczno-pedagogiczne, świetlice terapeutyczne, Ośrodek Pomocy Terapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży, Ochotnicze Hufce Pracy.

W 2023 r. asystenci rodziny objęli pomocą 3 rodziny, w których kobiety były w ciąży, w tym 2 w zagrożonej. Rodziny te zostały objęte programem w ramach ustawy „Za życiem”, po urodzeniu dzieci.

W sytuacji interwencji w rodzinie, której konsekwencją było umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej, pracownicy socjalni w rodzinach, w których nie przydzielono asystenta rodziny, zobowiązani byli dokonywać aktualnej analizy sytuacji rodzinnej dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej i współpracować z rodziną biologiczną w celu jej reintegracji.

Pracownicy Działu Pracy Socjalnej, na wniosek organizatorów pieczy zastępczej w 2023 roku, dokonali także analiz sytuacji w rodzinach biologicznych. Z rodzinami biologicznymi, które wyraziły wolę reintegracji swojej rodziny podjęto stosowne, często długofalowe działania w celu powrotu dzieci do domu, natomiast z wieloma rodzinami biologicznymi nawiązano kontakt, jednak rodzice nie wykazali chęci współpracy w celu powrotu dziecka do domu, spora część rodzin unika lub nie nawiązuje kontaktu.

W 2023 roku asystenci rodziny i pracownicy socjalni mieli możliwość podnoszenia swoich kwalifikacji poprzez udział w m.in. niżej wymienionych szkoleniach:

1. Superwizja grupowa dla asystentów rodziny.
2. Rola i zadania asystenta rodziny w obszarze zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i reintegracji rodziny. Współpraca multiprofesjonalna.

Dożywianie

Inną formą wspierania rodziny jest dożywianie. W Legnicy zadanie to wykonuje głównie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Beneficjentami programu „Posiłek w szkole i w domu” mogą być dzieci oraz osoby dorosłe, które z takiej formy pomocy chcą korzystać (oczywiście po spełnieniu wymogów formalnych). W 2023 roku z dożywiania skorzystało **437** dzieci, a **321** osób dorosłych objęto dożywianiem w Schronisku dla Bezdomnych. Łącznie w budżecie MOPS-u na ten cel przeznaczonych było **727.077,63 zł**, kwotę tę wykorzystano w 100%.

W 2023 roku Gmina dofinansowała również zadanie pn. „Zapewnienie posiłku osobom tego pozbawionym polegające na przygotowywaniu gorących posiłków dla osób bezdomnych i ubogich, które własnym staraniem nie mogą go sobie zapewnić” w kwocie 120.000 zł. Zadanie to realizowane było przez Międzyparafialną Stołówkę Charytatywną przy ul. Dmowskiego, która zapewniała codziennie jeden ciepły posiłek dla około 200 osób.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Zadania Zespołu określone są w ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021- 2025. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele różnych instytucji i organizacji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w mieście, między innymi: Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu Urzędu Miasta, Centrum Psychologiczno-Pedagogicznego, Zespołu Szkół Integracyjnych, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, służby zdrowia, policji, sądu i prokuratury.

Najważniejsze w podejmowanych działaniach Zespołu było to, aby osoby doznające przemocy mogły liczyć na wsparcie lokalnych służb i instytucji. W tym celu na bieżąco monitorowano sytuację rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” oraz utrzymywano systematyczne kontakty z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie oraz z osobami stosującymi przemoc w rodzinie. W okresie od stycznia do grudnia 2023 r. miały miejsce cztery posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego. W celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy

w rodzinie, w indywidualnych przypadkach, przewodnicząca Zespołu powoływała grupy robocze, a od września także grupy diagnostyczno - pomocowe. W składzie grup roboczych obecny był zawsze przedstawiciel MOPS-u - pracownik socjalny, policjant oraz inne osoby reprezentujące instytucję stosownie do danego problemu w rodzinie np. przedstawiciele oświaty czy sądu. Zadaniem grupy roboczej była diagnoza problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, opracowanie i realizacja planu pomocy, monitorowanie sytuacji rodziny, w której dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy i dokumentowanie podjętych działań. Prace w grupach roboczych prowadzone były systematycznie, w zależności od potrzeb rodziny.

Na spotkania członków grupy roboczej w danej sprawie, zapraszane były osoby doświadczające przemocy oraz osoby podejrzane o stosowanie przemocy w rodzinie. Zarówno jednym i drugim proponowane były spotkania indywidualne z psychologiem bądź udział w grupie wsparcia. Sprawcy byli informowani i motywowani do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym prowadzonym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Członkowie grup roboczych spotykali się w siedzibie Zespołu przy ul. Okrzei 9.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r. odbyło się 927 spotkań członków grup roboczych. Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywało się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymagało zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Podmiotami uprawnionymi do wszczęcia procedury są przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia. Wszczęcie procedury następowało przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta -A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzania stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie. Przedstawiciele w/w podmiotów realizowały procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy.

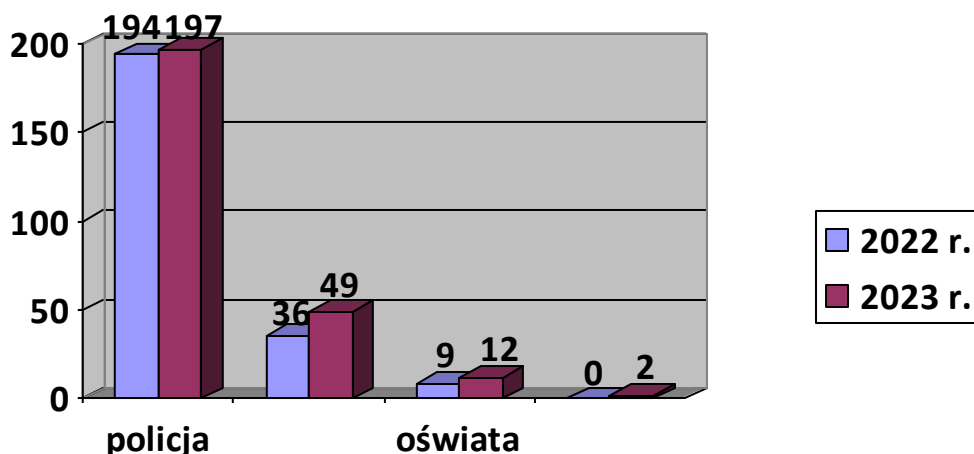
Od stycznia do grudnia 2023r. do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło **260** „Niebieskich Kart-A” założonych przez:

- policję – 197,
- pomoc społeczną – 49,
- oświatę – 12,
- służbę zdrowia - 2.

Obserwując powyższe dane można zauważyć, iż w porównaniu do roku 2022 wzrosła liczba założonych Niebieskich Kart. Nadużywanie alkoholu, środków odurzających oraz zaburzenia

psychiczne, osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie, sprzyjają eskalacji już istniejących konfliktów oraz potęgują występowanie przemocy. Z pewnością, wśród mieszkańców Legnicy są rodziny, które ukrywają przemoc i nie zgłaszają występującego problemu. W dalszym ciągu największa liczba „Niebieskich Kart-A” zakładana jest przez policję, następnie pomoc społeczną i oświatę.

Liczba wszczętych procedur "Niebieskie Karty"

Po wejściu w życie zmian w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej, członkowie grupy diagnostyczno – pomocowej skierowali 22 wnioski do Gminnego Zespołu o skierowanie sprawców z danych rodzin do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym czy spotkań z psychologiem. Członkowie grup oprócz rozmowy, wypełniali także kolejne egzemplarze Niebieskich Kart tj. z osobą doświadczającą przemocy domowej („Niebieska Karta - C”) oraz z osobą stosującą przemoc (Niebieska Karta - D”). W 2023 r. wypełniono 90 formularzy „Niebieskich Kart - C” oraz 83 „Niebieskich Kart - D”.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie wspierania rodziny ma za zadanie zapobieganie zjawiskom nadużywania alkoholu i zażywania narkotyków oraz minimalizowanie skutków zaburzenia życia rodzinnego w wyniku uzależnienia od tych używek. Zadania te Komisja realizuje głównie poprzez programy profilaktyczne skierowane do rodziców, opiekunów, nauczycieli, a także profilaktyczne programy informacyjne, psychoedukacyjne i pozalekcyjne zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży wpływające na postawy i umiejętności ważne dla zdrowia i życia bez nałogów. Rozprowadzane są również materiały

dydaktyczne i informacyjne dla dzieci i nauczycieli prowadzących zajęcia z zakresu profilaktyki. W celu realizacji zadań z zakresu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w 2023 roku ogłoszono konkursy ofert na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym. W konkursie dla podmiotów działających w sferze pożytku publicznego do wykorzystania była kwota **468.200,00 zł**. Po rozstrzygnięciu konkursu podpisano umowy z **31** organizacjami. Dla osób fizycznych, jednostek organizacyjnych gminy, samorządowych instytucji kultury i innych osób działających w sferze przeciwdziałania uzależnieniom, została przyznana kwota w wysokości **352 115,00 zł**, w tym na programy profilaktyczne – 43.300,00zł, festyny – 45.000,00 zł i wypoczynek letni – 263.815,00 zł.

W celu wspierania oddziaływań profilaktycznych realizowanych dla mieszkańców miasta w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gmina Legnica brała udział w ogólnopolskiej kampanii pn. „**Rodzina na TAK**”. Celem projektu był wspólny udział dzieci, młodzieży, ich rodziców i dziadków w pikniku umożliwiającym wspólną zabawę, przeżycia sportowe i pozytywne doświadczenia związane z aktywnym spędzaniem wolnego czasu w rodzinnym środowisku. Kampania miała za zadanie pokazać, że promowanie rodzinnych wartości to najlepsza profilaktyka. Na realizację kampanii przeznaczona została kwota **48.690,00 zł**.

Łączny plan wydatków gminy na realizację zadań z zakresu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w 2023 roku stanowiła kwota **3.910.744,52 zł**.

Placówki oświatowe

Różne formy wspierania rodziny realizują także placówki oświatowe.

Co roku pozyskiwane są środki na dofinansowanie zakupu podręczników dla uczniów na różnym etapie kształcenia. W 2023 roku gmina wydatkowała na ten cel **29.865,00 zł**. Z programu skorzystało **97** niepełnosprawnych uczniów z 11 szkół publicznych i 3 szkół niepublicznych. Pomoc udzielana była na wniosek pełnoletniego ucznia, rodzica ucznia, a także nauczyciela lub pracownika socjalnego. Wypłata dofinansowania następowała w formie refundacji wydatków po przedłożeniu dowodu zakupu.

Ponadto uczniom znajdującym się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zaistniałych zdarzeń losowych przyznawane są jednorazowo zasiłki szkolne. Z tej formy wsparcia skorzystali uczniowie zamieszkali na terenie miasta Legnicy, którzy spełniają kryterium dochodowe na członka

rodziny określone w ustawie o pomocy społecznej. W 2023 roku przyznano 571 stypendiów i 6 zasiłków szkolnych. Kwota wykorzystanych środków na ten cel wyniosła **658.197,00 zł**, w tym kwotę 131.639,00 zł stanowiły środki własne gminy Legnica, natomiast kwota 526.558,00 zł pochodziła z otrzymanej na ten cel dotacji.

W okresie ferii zimowych i wakacji w każdym roku szkolnym dla dzieci organizowane są **półkolonie**. W roku 2023 w mieście organizowano półkolonie w SP Nr 1, 4, 7 i 9 oraz MCK. Uczestnicy półkolonii brali udział w różnorodnych zajęciach organizowanych w świetlicach szkolnych, salach dydaktycznych i gimnastycznych, na szkolnych boiskach sportowych oraz na basenach. Realizowane były również programy profilaktyczne, najczęściej związane ze zdrowym stylem życia i bezpieczeństwem. Łącznie z tej formy wypoczynku skorzystało 1348 uczniów, w tym 62 uczniów posiadało aktualną decyzję MOPS. Dodatkowo prawie 490 uczniów brało udział w zajęciach organizowanych w MCK. Na półkolonie letnie i zimowe w ww. szkołach wydatковано **838.752,00 zł**, w tym 215.671,00 zł z funduszu przeciwalkoholowego.

Pomocy na rzecz dzieci i młodzieży oraz ich rodziców i nauczycieli udzielało również Centrum Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej i Doskonalenia Nauczycieli. Jednostka ta prowadzi działalność diagnostyczną, terapeutyczną, profilaktyczną i doradczą.

W ramach działalności diagnostycznej prowadzi badania dzieci i młodzieży w zakresie ich potrzeb edukacyjnych, odchyleń i zaburzeń rozwojowych, kwalifikuje do odpowiednich form pomocy psychologiczno-pedagogicznej, profilaktyczno-wychowawczej, kształcenia specjalnego lub resocjalizacji. Efektem diagnozowania dzieci i młodzieży są wydawane przez zespoły orzekające orzeczenia i opinie. W roku 2023 wydano 428 orzeczeń i 72 opinie.

W ramach Centrum funkcjonuje Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka, obejmujący opieką dzieci w wieku od urodzenia do czasu podjęcia nauki w szkole, które z powodu zaburzeń rozwojowych wymagają wspomagania rozwoju ruchowego, intelektualnego lub emocjonalnego. Wielospecjalistyczna pomoc w ramach wczesnego wspomagania obejmuje: diagnozę potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i zdrowotnych oraz opracowanie indywidualnego programu wczesnego wspomagania dziecka, zajęcia terapeutyczne dostosowane do niepełnosprawności dziecka oraz wsparcie psychologiczne rodzin, konsultacje i porady. W 2023 r. wczesnym wspomaganiem rozwoju objęto 44 dzieci i ich rodziny.

Placówki wspierające rodziny wychowujące dzieci niepełnosprawne

Co roku, na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ogłaszany jest konkurs na realizację zadania pn. „Prowadzenie środowiskowego domu samopomocy dla 36 osób” Od kilkunastu lat zadanie to realizuje Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Osób z Upośledzeniem Umysłowym i Ruchowym „Persona” w budynku należącym do gminy, przy ul. Wojska Polskiego 20. Jest to zadanie z zakresu administracji rządowej w całości finansowane z budżetu państwa. Na realizację zadania w 2023 roku wydatkowano kwotę **1.278.365 zł**, w tym **270.444,00 zł** przeznaczone było na program „Za życiem”. **Środowiskowy dom samopomocy** jest ośrodkiem wsparcia dla 36 osób niepełnosprawnych umysłowo w stopniu umiarkowanym, znacznym i głębokim z niepełnosprawnością ruchową oraz dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych. Osobom tym udzielana jest pomoc w formie diagnostyki psychologicznej, pedagogicznej, lekarskiej, neurologicznej, rehabilitacji ruchowej, przysposobienia do samoobsługi, życia w rodzinie i w społeczeństwie. Udzielane jest także wsparcie rodzinie poprzez poradnictwo socjalne, psychiatryczne, psychologiczne, szkolenia.

Na rzecz osób niepełnosprawnych działają również **warsztaty terapii zajęciowej**. Są one placówkami stwarzającymi osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. W Legnicy działają trzy warsztaty:

1. Warsztat Terapii Zajęciowej „JUTRZENKA” prowadzony przez Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Osób z Upośledzeniem Intelaktualnym „JUTRZENKA”,
2. Warsztat Terapii Zajęciowej CARITAS Diecezji Legnickiej,
3. Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony przez Fundację Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski.

Stwarzają one możliwość korzystania z różnych form terapii dla 100 osób niepełnosprawnych (2 x 30 uczestników WTZ i 1 x 40 uczestników WTZ)) z orzeczoną niepełnosprawnością w stopniu znacznym lub umiarkowanym. W roku 2023 ze środków PFRON warsztaty otrzymały dofinansowanie w wysokości **2.802.120 zł** oraz z budżetu gminy w wysokości **315.847 zł**.

Karta Dużej Rodziny

5 grudnia 2014 roku weszła w życie ustawa o Karcie Dużej Rodziny, zgodnie z którą Gmina wydaje rodzinom wielodzietnym karty uprawniające do wielu zniżek na terenie całego kraju. Jej posiadacze mogą korzystać z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej. Zniżki mogą oferować nie tylko instytucje publiczne, ale również przedsiębiorcy prywatni.

Karta Dużej Rodziny przysługuje rodzinom z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny, w formie tradycyjnej (plastikowej) i elektronicznej (w aplikacji mObywatel). Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci - do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat.

W 2023 roku Gmina zrealizowała **731** wniosków, z czego:

- liczba wniosków o przyznanie Karty Dużej Rodziny złożonych po raz pierwszy: **482**, w tym **368** wniosków dla rodzin składających się wyłącznie z rodziców,
- liczba przyznanych duplikatów KDR: 63,
- liczba przyznanych Kart dla nowego członka rodziny: 50,
- liczba przyznanych nowych kart dla członka rodziny, który wcześniej był jej posiadaczem: 87.
- 8 wniosków o przyznanie dodatkowej formy karty.

W okresie od 1.01.2023r. do 31.12.2023r. Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych przyznał **1189** kart.

Oprócz rządowego programu dla rodzin wielodzietnych, Wydział realizował legnicki program wsparcia rodzin wielodzietnych, w ramach którego 46 niepublicznych partnerów oferowało zniżki legnickim posiadaczom KDR.

Podsumowanie i potrzeby

Przedstawiony materiał zawiera opis poszczególnych działań, w zakresie wspierania rodziny, podjętych w gminie w 2023 roku wraz z danymi liczbowymi. Zrealizowane zadania są spójne z Gminnym Programem Wspierania Rodziny dla Miasta Legnicy oraz z celami operacyjnymi zawartymi w strategii rozwoju miasta (cel operacyjny II.3- Rozbudowa oferty pozalekcyjnej i pozaszkolnej dla dzieci i młodzieży oraz cel operacyjny III.1- Podniesienie jakości usług społecznych i ochrony zdrowia). Dzięki zaangażowaniu, empatii i fachowości osób uczestniczących w poszczególnych działaniach na rzecz rodziny możliwe było zabezpieczenie potrzeb mieszkańców Legnicy w powyższym zakresie.

Rozważając potrzeby miasta pod kątem realizacji zadań dotyczących wspierania rodziny należy wspomnieć o wzrastającej liczbie rodzin, w których występują problemy z realizacją funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Przyczyną trudności w rodzinach oprócz aspektu finansowego, są uzależnienia, niewłaściwe gospodarowanie środkami finansowymi, niewłaściwe postawy rodzicielskie. W rodzinach tych zaobserwować można duże trudności w relacjach między rodzicami i dziećmi. Brak umiejętności w zaspokajaniu podstawowych potrzeb dzieci takich jak

bezpieczeństwo, przynależność, miłość oraz trudności z utrzymaniem porządku w mieszkaniu, potęgają problemy w rodzinie. Wiele z nich wymaga wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Obserwując efekty podejmowanych działań, wysnuć można wniosek, że to praca z rodziną przeżywającą trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej przynosi najlepsze efekty i jest zadaniem na przyszłość. Bezpłatna pomoc w nauce, dożywianie, ciekawe zajęcia, specjalistyczna pomoc – to szczególne świadczenia w ramach wspierania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. W związku z powyższym należy nieustannie obserwować, czy obecne zasoby miasta w powyższym zakresie zabezpieczają potrzeby mieszkańców.

Dyrektor Wydziału

Grzegorz Żądło

Z-ca Prezydenta Miasta

Krzysztof Duszkiewicz